

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 17. novembrī
(OR. en)

15405/23

ESPACE 85

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Gatavošanās Padomes (Konkurētspēja (iekšējais tirgus, rūpniecība, pētniecība un kosmos)) sanāksmei 2023. gada 7. un 8. decembrī Turpmākā ES politika attiecībā uz kosmosu mainīgā pasaulē - <i>viedokļu apmaiņa</i>

Gatavojoties viedokļu apmaiņai, kas notiks Konkurētspējas padomē 2023. gada 8. decembrī, pielikumā ir pievienota prezidentvalsts sagatavota piezīme par **turpmāko ES politiku attiecībā uz kosmosu mainīgā pasaulē**.

Turpmākā ES politika attiecībā uz kosmosu mainīgā pasaulē

Kosmosa tehnoloģijas, dati un pakalpojumi ir kļuvuši neaizstājami Eiropas sabiedrībai un ekonomikai. Tie ir pētniecības, tehnoloģiju attīstības un inovācijas virzītājspēki, kas rada kvalitatīvas nodarbinātības iespējas un ekonomikas izaugsmi, palielina Eiropas konkurētspēju, atbalsta zaļo un digitālo pārkārtošanos, sniedz aizsardzību un garantijas ES un tās iedzīvotājiem un uzlabo ES noturību un drošību. Pēdējos gados un pašreizējā ģeopolitiskajā kontekstā ir parādījušies vairāki riski, kas izgaismo nepieciešamību aizsargāt ES kosmosa aktīvus un saglabāt kosmosā balstītus pakalpojumus, kuri garantē mūsu kolektīvo drošību un ir ES stratēģiskās autonomijas stūrakmeņi tagad un ilgtermiņā.

Kosmosa ilgtspēja

Kosmosa darbību straujš pieaugums, jo īpaši zemās Zemes orbītās (*LEO*), un tā ietekme uz vidi apdraud kosmosa ilgtermiņa ilgtspēju. Īstenojot ES pieeju ilgtspējai, ir jāizstrādā pasākumi un risinājumi, lai risinātu konkrētas problēmas kosmosa izmantošanā; daži minēto problēmu piemēri ir šādi: kosmisko atlūzu eksponenciālais pieaugums, megakonstelācijas, ierobežota frekvenču pieejamība vai traucējumi astronomiskos novērojumos. Tas arī stiprinās ES spēju ietekmēt norises un veicināt standartu izstrādi pasaules līmenī.

Drošība un aizsardzība

Kosmoss ir kļuvis ne vien par būtisku mūsu Eiropas sabiedrības un ekonomikas izaugsmes un uzplaukuma, bet arī drošības un aizsardzības sekmētāju. Atzīstot, ka ES kosmosa aktīvi ir civilā kontrolē, un paturot prātā ES kosmosa programmas nozīmi, Stratēģiskajā kompāsā, ko Padome apstiprināja 2022. gada martā, ir sniegts kopīgs stratēģisks redzējums par ES lomu drošības un aizsardzības jomā. 2023. gada marta Kopīgā paziņojuma par ES kosmosa drošības un aizsardzības stratēģiju (*SSSD*) mērķis ir palīdzēt ES veidot vienotu izpratni par riskiem un apdraudējumiem, kas saistīti ar kosmosu. Nesen pieņemtajos Padomes secinājumos par *SSSD* ir atzīts, cik svarīgi ir izstrādāt divējāda lietojuma kosmosa sistēmas un pakalpojumus, un atkārtoti uzsvērts, cik svarīgi drošībai un aizsardzībai ir kosmosā balstīti risinājumi.

ES stratēģiskā autonomija

Ierobežota piekļuve kosmosam svarīgām tehnoloģijām un materiāliem un globālās vērtības ķēdes traucējumi, ko saasina ģeopolitiskā spriedze, rada vēl vienu būtisku risku ES stratēģiskajai autonomijai un tās spējai piekļūt kosmosam un izmantot to. Dalībvalstis atzina, ka ir nepieciešams vēl vairāk stiprināt ES kosmosa vērtības ķēžu tehnoloģisko suverenitāti, konkurētspēju un noturību, nodrošinot piegādes drošību un neierobežotu piekļuvi kosmosam relevantām kritiskām tehnoloģijām, vienlaikus saglabājot savstarpēji izdevīgu sadarbību ar līdzīgi domājošiem partneriem.

Turklāt Eiropa pašlaik saskaras ar vēl nepieredzētu krīzi, jo nav autonomas piekļuves kosmosam. Tas, ka ir pārtraukta *Ariane 5* operācija, ir izbeigta *Soyuz* palaišana no Kuru, ir apturēta *Vega C* ekspluatācija un ir aizkavējusies *Ariane 6* izstrāde, tieši ierobežo Savienības kosmosa pamatiniciatīvu – *Galileo*, *Copernicus* un gaidāmās konstelācijas *IRIS²* – izvēršanu un papildināšanu.

Ir steidzami jāizdara secinājumi, lai nodrošinātu Savienības autonomu, uzticamu un rentablu piekļuvi kosmosam, balstoties uz Eiropas risinājumiem. Eiropas Savienībai kā pirmajam institucionālajam Eiropas palaišanas pakalpojumu klientam un kritiski svarīgu Eiropas kosmosa aktīvu programmu pārvaldītājai, kā arī inovācijas inkubatoram jauniem un diversificētiem palaišanas risinājumiem būtu šajā nolūkā jāstrādā kopā ar dalībvalstīm un Eiropas Kosmosa aģentūru.

Ministri tiek lūgti atbildēt uz šādiem stratēģiskiem jautājumiem:

1. Kāda, jūsuprāt, būs *SSSD* ietekme uz turpmāko ES politiku attiecībā uz kosmosu? Kā drošības un aizsardzības aspektus nākotnē varētu iestrādāt dažādajos ES kosmosa programmas komponentos, kas paliktu civilā pārvaldībā?
2. Kāda varētu būt ES loma, lai ilgtermiņā nodrošinātu Savienības autonomu piekļuvi kosmosam, ne tikai darbojoties kā klientam?